

**Juhász Erika – Kattein-Pornói Rita (szerk.):
Az oktatás határdimenziói**

ABSZTRAKTKÖTET

**Hungarian Conference
on Educational Research
HuCER 2023**

***ELTE Savaria Egyetemi Központ, Szombathely
2023. május 26-27.***

A rendezvény szervezője:

Magyar Nevelés- és Oktatókutatók Egyesülete

A rendezvény társszervezői:

ELTE Savaria Egyetemi Központ, Szombathely

KultúrÁsz Közhasznú Egyesület, Debrecen

Nemzeti Művelődési Intézet

Kiadó:

Magyar Nevelés- és Oktatókutatók Egyesülete

Kiadás helye, ideje:
Szombathely, 2023.

ISBN 978-615-5657-13-9

Tördelőszerkesztő:
Juhászné Kőműves Anikó

Az absztraktokat lektorálta:

Magyar Nevelés- és Oktatóskutatók Egyesülete

Elnöke: Kozma Tamás DSc habil

Magyar Nevelés- és Oktatóskutatók Egyesülete szakosztályvezetői:

Állampolgári nevelés és oktatási jogok szakosztály

Vezetője: Jancsák Csaba PhD habil

Családi életre nevelés szakosztály

Vezetője: Engler Ágnes PhD habil

Felnőttkori és közösségi tanulás szakosztály

Vezetője: Juhász Erika PhD

Felsőoktatás-kutató szakosztály

Vezetői: Kovács Gergely PhD, Rónay Zoltán PhD habil

Gyermekvédelmi és szociálpedagógiai kutatások szakosztály

Vezetője: Homoki Andrea PhD habil, További bíráló: V. Gönczi Ibolya PhD habil

IKT szakosztály

Vezetői: Buda András PhD habil., Molnár György PhD habil.

Rendészeti és katonapedagógiai szakosztály

Vezetője: Hegedűs Judit PhD habil

Koragyermekkorai nevelés szakosztály

Vezetője: Józsa Krisztián DSc habil

Környezetpedagógiai szakosztály

Vezetője: Mónus Ferenc PhD, További bírálók: Mika János DSc, Varga Attila PhD habil, Kollarics Tímea PhD

Közoktatási szakosztály

Vezetője: Langerné Buchwald Judit PhD

Neveléstörténeti és összehasonlító neveléstudományi szakosztály

Vezetője: Rébay Magdolna PhD habil

Oktatásszociológiai szakosztály

Vezetője: Pusztai Gabriella DSc habil

Romológia szakosztály

Vezetője: Boros Julianna PhD

Sportpedagógiai szakosztály

Vezetője: Nagy Ágoston PhD habil

Szakképzés-pedagógiai és szakmai tanárképzési szakosztály

Vezetője: Tóth Péter PhD habil

Zenepedagógiai kutatások szakosztály

Vezetője: Váradi Judit PhD

ABSZTRAKTOK

Pusztai Gabriella (MTA-DE-CSATOKK Kutatócsoport, Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar), Csók Cintia (MTA-DE-CSATOKK Kutatócsoport, Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar) és Pally Katalin (MTA-DE-CSATOKK Kutatócsoport; II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola). *A spontán családi életre nevelés létező kontextusai.*

Abstract/Absztrakt. A családi élet erősítésére vonatkozó elméleti koncepciók az elmúlt évtizedekben jelentős átalakuláson mentek át. Több nemzetközi kutatás foglalkozik a családi és felnőtt életre nevelés rendkívüli kontextusérzékenységgel (Myers-Walls 2000, Ballard & Taylor 2011, Darling et al. 2020), amely a jelentős területi és társadalmi egyenlőtlenségeket mutató magyar társadalomban is a családokban folyó családi és felnőtt életre nevelés alapjául szolgáló problématerkép összeállítását sürgeti (Pusztai & Csók 2022). Kutatásunk célja annak feltérképezése, hogy az iskolai szakemberek (pedagógusok, óvodai és iskolai szociális segítők, iskolapszichológusok) a családokban folyó spontán családi életre nevelés mintázatait ismerve milyen problémákat látnak. A kvalitatív paradigmán alapuló kutatás során olyan települési és iskolai környezetekben dolgozók tapasztalatait és nézeteit tártuk fel az ország három leghátrányosabb helyzetű megyéjében, ahol a legmagasabb az alacsony státusú tanulók aránya (Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Hajdú-Bihar megye, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye). Az interjúk kutatás célcsoportja az 5-13. évfolyamokkal foglalkozó pedagógusok és az iskolai segítő munkatársak (N=53). A válaszadók kiválasztására megye, iskolatípus, iskolafenntartó és pályaszakasz szerint kvótákat határoztunk meg, majd a kvótákat figyelembe véve hólabda mintavétel segítségével kértük fel őket. A családok társadalmi státusának a meghatározásához egy korábbi, országos, reprezentatív kutatás eredményeire támaszkodtunk (Pusztai & Engler 2020), s családmódell szerint négy csoport körvonalai bontakoztak ki a kvalitatív elemzés során (falusi alacsony státusú; falusi, kisvárosi megkapaszkodó; nagyvárosi középréteg; nagyvárosi jobbmódú diplomás). Az interjúk kutatás egyik fontos megállapítása, hogy a családokban megvalósuló spontán családi életre nevelésre társadalmi-területi szempontból nagy eltérések jellemzők, ezért a felnőtt élet több területére való felkészítés kihívást jelentő iskolai feladat, mely a pedagógusok és az iskolai segítő szakemberek speciális felkészülését és többletmunkáját igényli. Kutatásunk gyakorlati haszna abban rejlik, hogy a családi életre nevelés iskolai implementációját megelőzően szükséges alapos képet alkotni a családi életre nevelés spontán megvalósuló mintázatairól. „A kutatás a Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért (KINCS) megbízásából és támogatásával valósult meg. Az elemzést végző kutatók munkáját a MTA-DE-Családok és Tanárok Kooperációja Kutatócsoport támogatta a Magyar Tudományos Akadémia Közoktatás-fejlesztési Kutatási Programja keretében.”

Felhasznált irodalom:

Ballard, S. M., & Taylor, A. C. (Eds.). (2011). *Family life education with diverse populations*. Sage Publications.

Darling, C. A., Cassidy, D., & Rehm, M. (2020). The foundations of family life education model: Understanding the field. *Family Relations*, 69(3), 427–441.

Myers-Walls, J. A. (2000). An odd couple with promise: Researchers and practitioners in evaluation settings. *Family Relations*, 49(3), 341-347.

Pusztai, G., & Csók, C. (2022). Pedagógusok és iskolai segítő szakemberek nézetei a családi életre nevelés implementációjával és fejlesztésével kapcsolatban. *Kapocs*, 5(3–4), 108–116.

Pusztai, G., & Engler, Á. (2020). Értékkeremtő gyermeknevelés a családban és az oktatásban. *Kapocs*, 3(2), 5–12.

Keywords/Kulcsszavak: köznevelés, családi életre nevelés, családi miliőtípusok